

روزشمار جنگ

یکشنبه

۷ شهریور ۱۳۶۱

۹ ذی‌قعدة ۱۴۰۲

۲۹ اوت ۱۹۸۲

۹۸

امروز باوجود رکود در خطوط درگیری میان نیروهای ایران و عراق، طرفین جنگ از اقدامات ایذایی در محورهای عملیاتی چشم‌پوشی نکردند. نیروهای خودی مستقر در محور "کانی‌سخت" واقع در منطقه عمومی استان ایلام، با نفوذ در پشت مواضع دشمن و کار گذاشتن مین در جاده تدارکاتی نیروهای عراقی، موفق شدند ۲ خودروی آیفای ارتش عراق را با نفرات آن منهدم کنند.^(۱)

دشمن با خمپاره یک گلوله شیمیایی به منطقه عمومی خرمشهر شلیک کرد که بر اثر انفجار آن، شماری از نیروهای خودی مسموم شدند.^(۲)

همچنین در گلوله‌باران امروز شهر آبادان و اطراف آن - که شدت بیشتری نسبت به روزهای گذشته داشت - ۳۰ تن از مردم و نیروهای رزمنده شهید یا زخمی شدند.^(۳)

۹۹

امروز درگیری میان نیروهای خودی و گروه‌های مسلح غیرقانونی در شهرهای صائین‌دژ، سنندج و بانه ادامه داشت. در درگیری میان نیروهای کومه‌له و سپاه در نزدیکی روستای جوانمرد در جنوب صائین‌دژ، دو تن از نیروهای کومه‌له کشته شدند و یک پاسدار به شهادت رسید. در این درگیری یک وانت تویوتا متعلق به سپاه نیز به آتش کشیده شد.^(۴)

در شهر سنندج عناصر سازمان‌های مسلح غیرقانونی در میدان توحید این شهر به یک خودرو سپاه تیراندازی کردند که بر اثر آن، چهار تن از نیروهای سپاه زخمی شدند و با اقدام متقابل نیروهای سپاه پاسداران، یک تن از افراد مهاجم کشته شد.^(۵)

علاوه بر این، نیروهای سپاه پاسداران در جریان پاک‌سازی روستای کانی‌سیف در جنوب غربی بانه، ۳ تن از عناصر گروه‌های مسلح غیرقانونی را دستگیر کردند.^(۶)

۱۰۰

کشتن مردم عادی و نیروهای سپاه پاسداران همچنان در دستور کار سازمان مجاهدین خلق است. امروز دو تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق پس از ورود به فروشگاه‌های حوالی میدان آزادی تهران، یک فرد عادی مذهبی را با شلیک چند گلوله به شهادت رساندند.^(۷) همچنین در این روز دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق در خیابان آزادی قصد ترور فردی مذهبی را داشتند که مورد شناسایی و تعقیب نیروهای بسیج قرار گرفتند و پس از عملیات تعقیب و گریز در حوالی میدان آزادی کشته شدند و از آنان ۱۲ اسلحه کمری به دست آمد.^(۸)

در شهر مسجد سلیمان نیز مردان مسلح پس از ورود به منزل یکی از اعضای سپاه پاسداران این شهرستان با شلیک چند گلوله وی را مجروح کردند و گریختند.^(۹) در پی تشدید عملیات پاک‌سازی در مناطق شمال غرب کشور به همت نیروهای سپاه پاسداران، یک تن از هواداران سازمان مجاهدین خلق با یک قبضه نارنجک‌انداز چهل میلی‌متری خود را به نیروهای سپاه سقز تسلیم کرد.^(۱۰)

۱۰۱

صبح امروز به مناسبت اولین سالگرد شهادت محمدعلی رجایی (رئیس‌جمهور سابق) و حجت‌الاسلام محمدجواد باهنر (نخست‌وزیر سابق)*، میرحسین موسوی نخست‌وزیر و اعضای هیئت دولت به حضور امام خمینی رسیدند. رهبر انقلاب اسلامی در این دیدار، مردمی بودن و ساده‌زیستی کارگزاران نظام را ضروری دانستند و به روش فعلی مسئولان نظام در پیوند با مردم و دوری جستن از خوی اشرافی‌گری اشاره کردند. ایشان این روش را رمز استقلال و ایستادگی مسئولان در برابر قدرتهای خارجی دانستند.

امام امت، شهید مدرس و شهید رجایی را از جمله افرادی برشمردند که واجد این ویژگی‌ها بودند و کردار آنها را در عرصه‌های مختلف سیاسی ستودند.

حضرت امام همچنین، ارزش مسئولان را در خدمتگزاری به مردم و نه حکومت بر مردم، دانستند. و فرمودند: از اینکه آسیبی به جمهوری اسلامی برسد خوف نداشته باشید؛ شما از خودتان بترسید؛ از اینکه مبدا خدای نخواستہ مسیر، یک مسیر دیگری بشود و راه یک راه

* محمد علی رجائی رئیس‌جمهور و محمدجواد باهنر نخست‌وزیر در ۱۳۶۰/۶/۸ به‌وسیلهٔ بمبی که توسط یکی از اعضای نفوذی سازمان مجاهدین خلق به نام مسعود کشمیری در دفتر نخست‌وزیری، هنگام تشکیل جلسه شورای امنیت منفجر شد، به‌شهادت رسیدند. آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات سال ۱۳۶۱ خود دربارهٔ پروندهٔ انفجار نخست‌وزیری می‌نویسد: «شب آقای صبوری از گروه پیگیری پروندهٔ نخست‌وزیری و جنایت [مسعود] کشمیری آمد و اطلاعات زیادی راجع به کشمیری و همکاران او داد. یک سازمان انقلابی را زیر سؤال برده که باید تحقیق کنیم. مطلب مهمی است.» در پاورقی، این کتاب این سازمان را سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی و شخص آقای بهزاد نبوی و خسرو تهرانی معرفی کرده و اضافه کرده است که تا کنون صحت یا سقم این اتهامات به اثبات نرسیده است.

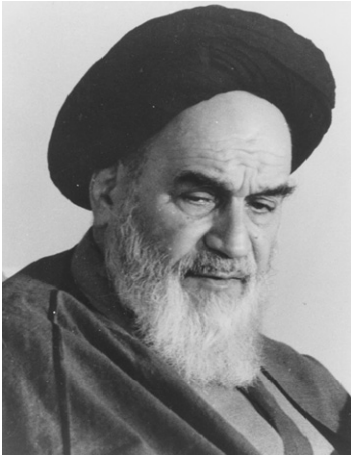
هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۷.

دیگری باشد و خدای نخواستہ شما از مردمی بودن بیرون بروید و خیال کنید حالایی که من نخست‌وزیر هستم، حالایی که من رئیس‌جمهورم، حالایی که من وزیر کذا هستم، باید چه و چه و چه باشد. آن وقت بدانید که آسیب می‌بینید. ایشان در این دیدار فرمودند:

«یکی از عنایات بزرگی که خدای تبارک و تعالی به جمهوری اسلامی و این نهضت اسلامی عنایت فرموده، این است که متصدیان امور چه آنهایی که در مجلس خدمت می‌کنند و چه آنهایی که در دولت خدمت می‌کنند، چه آنهایی که در ارتش هستند، همه اینها از آن قشر مرفه نیستند؛ از آن قشری که همه توجه‌شان به این است که برای خودشان مقام درست کنند و برای خودشان کارهایی انجام بدهند، ولو بر ضد خلق باشد.

شما اگر توجه کنید به حکومت‌هایی که در تاریخ بوده است و خصوصاً در این پنجاه سال، ملاحظه می‌کنید، آنهایی که در رأس امور بودند، آنها از این "مُلک‌ها" و "سلطنه‌ها" و - عرض می‌کنم که - از این سنخ مردم و - به اصطلاح - از اشراف بودند. وقتی که اشراف - به قول خودشان - اعیان و متمکنین و یال و کوپال‌دارها متصدی امور کشور شدند، قهراً اینها مردم را به حساب نمی‌آوردند؛ این یک امر قهری است و در مقابل یک قدرتمند بزرگتر از خودشان خاضع‌اند و در مقابل ضعفا و ملت خودشان، جابر و ستمگر. ... سرچشمه همه مصیبت‌هایی که ملت‌ها می‌کشند این است که متصدیان امورشان از قشر مرفه و از اشراف و اعیان - به اصطلاح خودشان - از آنها باشد. و آنها این‌طور هستند، اشراف و اعیان این‌طور هستند که تمام ارزش‌ها را به این می‌دانند که آن جایی که زندگی می‌کنند، بهتر از دیگران باشد؛ آن رفتاری که مردم با آنها می‌کنند، رفتار عبید با موالی باشد؛ تمام افکارشان متوجه به این مسائل است.

... اینها وضع روحی‌شان به حسب نوع، وضع روحی‌شان این‌طور بود که چون قدرت را، تمام ارزش‌ها را به قدرت می‌دانستند، تمام ارزش‌ها را به قدرت مالی می‌دانستند، به قدرت‌های دیگر می‌دانستند، در مقابل قدرت بالاتر از خودشان، خاضع و عَبد بودند؛ در مقابلضعفایی که قدرت ندارند، فرمانفرما و حکومت بودند. ... اگر یک حکومتی ارزش‌هایش این‌طور ارزش باشد که ارزش اسلامی باشد، بخواهد خدمت به همنوع خودش بکند، خودش را خدمتگزار بداند، اگر دیدش این باشد، قهراً ملت با اوست قهراً نمی‌تواند یک قدرت خارجی او را تحت تأثیر قرار بدهد. همیشه قدرت خارجی برای اینکه بر مردم مسلط بشود، این بالاتری‌ها را می‌ترساند، ... وضع طبیعی حکومتی که از قشر غیرمرفه است؛ از خود این مردم درست شده، وضع طبیعی‌اش این است که با مردم باشد و خدمت بکند و ارزش را ارزش جاه و مقام نداند. ... رجایی - خدا رحمتش کند - و امثال اینها و باهنر و اینهایی که ما از دست دادیم، که این‌طور نبودند که زندگیشان جوری باشد که مبدا یک وقتی از دست ما برود؛ خاضع باشند پیش دیگران و برای اینکه زندگی را بیشترش بکنند زورگویی کنند به مردم.

امام خمینی در دیدار هیئت دولت:

از اینکه آسیبی به جمهوری اسلامی برسد خوف نداشته باشید؛ شما از خودتان بترسید. از اینکه مردمی بودن از دستتان برود. آن وقت بدانید که آسیب می‌بینید.

... شما خوف از اینکه یک آسیبی به این جمهوری اسلامی برسد، از این خوف نداشته باشید. شما هرچه خوف دارید، از خودتان بترسید؛ از اینکه مبادا - خدای نخواست - مسیر، یک مسیر دیگر بشود و راه، یک راه دیگر باشد و توجه به این چیزی که الآن هست، از دست برود و مردمی بودن از دستتان برود. از این بترسید که اگر - خدای نخواست - یک وقت این قضیه پیش آمد و شما از آن مردمی بودن بیرون رفتید و یک وضع دیگری پیدا کردید و خیال کردید حالایی که من نخست‌وزیرم، حالایی که من رئیس‌جمهورم، حالایی که من وزیر کذا هستم، باید چه و چه و چه باشد، آن وقت بدانید که آسیب می‌بینید؛ یعنی آن وقت است که خارجی‌ها به شما طمع می‌کنند. آنها می‌دانند که از چه راه باید یک

کشوری را به تباهی بکشانند. آنها می‌دانند که باید از راه خود حکومت، از راه خود دولت، از راه خود مجلس، از راه خود اینها این کارها را انجام بدهند.

... هرکس در هر وزارتخانه هست، باید کوشش کند که اجزای این وزارتخانه، افرادی که در آن وزارتخانه هست، وضع روحی‌اش جوری باشد که با مردم بسازد. مردم باز احساس نکنند که در این وزارتخانه هم وقتی ما بخواهیم کارمان را به وزیر بدهیم، باید یک مدتی دم در بایستیم، یک مدتی آن مأمور و آن مأمور و آن مأمور تا برسند ما را به آنجا، آنجا پشت در بایستیم. نه، این وضع اگر یک وقت - خدای نخواست - دیدید دارد این‌طور می‌شود، بدانید که دارید رو به تباهی می‌روید، قدم دارید برمی‌دارید رو به تباهی. آن روزی شما قوی هستید که این بقال سر محله و آن مؤمن توی مسجد و آن کس که در جاهای بزرگ و اعیان و اشراف - فرض کنید - هست، برای شما این‌طور نباشد که برای او یک کاری بکنید، برای این نکنید. اینها را مقدم بر آنها بدانید؛ اینهایی که شما را به وزارت رسانده‌اند - با اینکه وزارت الآن یک چیز مهمی نیست پیش شما - اینهایی که قدرتمندها را بیرون کردند؛ اینهایی که همه آن اشخاصی که مقدرات این کشور در دستشان بود و ما را و شما را و همه کشور را به تباهی کشیده بودند، آنها را بیرون زدند اینها را باید ما قدرشان را بدانیم، یعنی نگه‌شان داریم. برای خدا، برای اسلام، برای حیثیت خودتان، برای حیثیت کشورتان؛ باید این سر و پا برهنه‌ها را نگه‌شان دارید.

... شما ملاحظه کرده‌اید تاریخ مرحوم مدرس را دیده‌اید، یک سید خشکیده لاغر - عرض می‌کنم - با لباس کرباسی - که یکی از فحش‌هایی که آن شاعر به او داده بود، آن بود، همین بود که تنبان کرباسی پوشیده - یک همچو آدمی در مقابل آن قلدری که هرکس آن وقت را ادراک کرده، می‌داند که زمان رضاشاه، غیر زمان محمدرضا شاه بود؛ آن وقت یک قلدری بود که شاید تاریخ ما کم مطلع بود، در مقابل او همچو ایستاد، در مجلس، در خارج، که یک وقت گفته بود: سید، چی از جان من می‌خواهی؟! گفته بود که می‌خواهم تو نباشی، می‌خواهم تو نباشی. این آدم که - من درس ایشان را یک روز رفتم - می‌آمد در مدرسه سپهسالار - که مدرسه شهید مطهری است حالا - درس می‌گفت - من یک روز رفتم درس ایشان - مثل اینکه هیچ کاری ندارد، فقط طلبه‌ای است دارد درس می‌دهد، این‌طور قدرت روحی داشت. در صورتی که آن وقت در کوران آن مسائل سیاسی بود که باید حالا برود مجلس و آن بساط را درست کند. از آنجا - پیش ما - رفت مجلس. آن وقت هم که می‌رفت مجلس، یک نفری بود که همه از او حساب می‌بردند. من مجلس آن وقت را هم دیدم، کانه مجلس منتظر بود که مدرس بیاید؛ با اینکه با او بد بودند، ولی مجلس کانه احساس نقص می‌کرد وقتی مدرس نبود. وقتی مدرس می‌آمد، مثل اینکه یک چیز تازه‌ای واقع شده. این برای چه بود؟ برای اینکه یک آدمی بود که نه به مقام اعتنا می‌کرد و نه به دارایی و امثال ذالک، هیچ اعتنا نمی‌کرد.»^(۱۱)

قبل از بیانات حضرت امام، میرحسین موسوی در سخنانی بر مستضعف‌گرایی شهید باهنر و رجایی اشاره کرد و پایمردی و استقامت آنها را در مقابل توطئه‌های مختلف قدرت‌های سلطه‌گر، ناشی از پیوند ناگسستنی بین مردم و مقامات حکومتی دانست. نخست وزیر به انسجام مردم پس از شهادت رجایی و باهنر اشاره کرد و گفت: «آگاهی، ایمان و حضور مردم در صحنه، این انقلاب را حفظ کرده و طبیعتاً مسئولیت‌هایی که به ارگان‌های مختلف از جمله دولت سپرده شده تابعی از این قضیه است. ... ما خودمان را وسیله و ابزاری برای این حرکت عمومی مردم می‌دانیم. ... اکنون در سراسر کشور میل به شکوفایی و خلاقیت به وجود آمده و ... همین آگاهی که سرمایه بزرگ ما برای پیشرفت است، فشاری نیز به دولت می‌آورد.»

مهندس موسوی افزود: «در یک سال گذشته ما تحرکات زیادی در زمینه‌های مختلف داشتیم و هیچ‌کدام از این حرکات بدون یاری مردم نبوده است. البته گاهی اشکالاتی هم در کارها پیدا می‌شود و در جامعه همیشه فرصت‌طلب‌هایی وجود دارند که می‌خواهند کارشکنی کنند و جلو پیشرفت کارها را بگیرند و این یک پدیده غیرطبیعی نیست. ... دولت نسبت به اسلامی‌تر شدن و اسلامی کردن جامعه متعهد است؛ ولی هنگامی که در جامعه مطرح می‌شود، عده‌ای هستند که می‌آیند به این بهانه حتی چراغ قرمز چهارراه‌ها را هم نادیده می‌گیرند.»

میرحسین موسوی با اشاره به تلاش دولت برای اسلامی تر شدن قوانین کشور گفت: «عده‌ای در این موقعیت برای برآشتن جامعه و نه برای اسلامی کردن جامعه، می‌آیند این حاکمیت دولت را که در جهت نفع عموم مسلمانان است به هم می‌زنند. ... ما این را در زمینه‌های مختلفی در اوائل انقلاب تجربه کرده‌ایم.»^(۱۲)

۱۰۲

آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای رئیس‌جمهور، امروز در سخنانی در اجتماع مردم مشهد، با اشاره به قصد ایران برای تداوم حملات خود در صورت ادامه حملات عراق به شهرهای ایران، اعلام کرد که ایران در مقابل تحرکات عراق در خلیج فارس که با هدف ناامن کردن منطقه و با حمایت امریکا و دیگر کشورها انجام می‌شود، سکوت نخواهد کرد.

ایشان با غیرانسانی دانستن حملات دشمن به شهرها و مناطق مسکونی ایران گفت: «امروز ما اعلام می‌کنیم اگر رژیم بغداد از ادامه حملات ناجوانمردانه خود دست بردارد، ما این حق را بر خود محفوظ می‌دانیم که تا هر نقطه‌ای از خاک عراق که لازم باشد، پیش برویم.»

رئیس‌جمهور سپس امریکا و دیگر حامیان عراق را خطاب قرار داد و گفت: «حامیان جهانی عراق و امریکای جنایت‌کار - که روابطشان با این رژیم معلوم است - باید بدانند

که در مقابل این حملاتی که به پشتیبانی امریکا انجام می‌گیرد، ساکت نمی‌نشینیم و ناامنی منطقه را تحمل نخواهیم کرد.» رئیس شورای عالی دفاع درباره امنیت خلیج فارس نیز گفت: «اگر دشمن خیال می‌کند که می‌تواند خلیج فارس را به زیان ما ناامن کند، باید بداند ما می‌توانیم منطقه خلیج فارس را در زیر سایه نیروهای رزمنده خود، در کمال امنیت حفظ کنیم. ما می‌خواهیم منطقه امن باشد و معتقدیم این کار را با شیوه‌های عادلانه احترام به همه کشورهای حوزه خلیج فارس و همچنین کشورهایی که قصد تجاوز به کشور دیگر را ندارند، می‌توانیم انجام دهیم، اما اگر دیگران بخواهند منطقه را ناامن کنند، این حق را داریم که آنها را بر سر جای خود بنشانیم.»^(۱۳)

رئیس‌جمهور در جمع مردم مشهد:

اگر دیگران بخواهند منطقه خلیج فارس را ناامن کنند، این حق را داریم که آنها را سر جای خود بنشانیم.

۱۰۳

مهندس میرحسین موسوی نخست‌وزیر، در یک گفت‌وگوی اختصاصی با روزنامه اطلاعات، اصرار عراق را بر برگزاری کنفرانس سران غیرمتعهدها در بغداد، به منظور سوء استفاده این کشور از وجهه بین‌المللی این کنفرانس اعلام کرد و برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها را در بغداد موجب نابودی این جنبش دانست. به گفته آقای موسوی: «اینکه عراق با توجه به اینکه محل اصلی کنفرانس از بغداد به جای دیگری انتقال یافته، سعی در این دارد که وزرای خارجه کشورهای غیر متعهد، برای پیش‌اجلاس در بغداد گردهم آیند، علتش این است که عراق درصدد است مقداری از آن آبروی ریخته شده را به سر جای خود بازگرداند، چون حرفی برای ملت خود ندارد و در میان ملت‌های جهان و کشورهای مختلف در سازمان‌های بین‌المللی نیز به طور مشخص شکست سختی خورده است. سران عراق فکر می‌کنند که اگر وزرای امور خارجه عضو جنبش، در بغداد گرد آیند، چه بسا بتوانند مقداری از شکست خود را جبران کنند، ولی من فکر می‌کنم، عراق بیش از مسائل برون‌مرزی، به مسائل داخلی خود می‌اندیشد، زیرا در این فکر است که بتواند سالن بزرگی را که به کنفرانس اختصاص داده از نمایندگان کشورهای جنبش پر و خالی کند و این عمل را وسیله‌ای قرار دهد تا جنایات دو ساله خودش را در ایران برای ملت‌ها و دولتمردان به‌خوبی توجیه کند، اما حقیقت آن است که کار از این مراحل گذشته و رژیم صدام رفتنی است.» وی ادامه داد: «در هر صورت کنفرانس غیرمتعهدها در قبال تلاش‌های بغداد، نقش مهمی بر عهده خواهد داشت و باید مشخص کند که آیا در آینده می‌خواهد دوام داشته باشد و در سازمان‌های بین‌المللی شاخص باشد یا خیر؟! تشکیل کنفرانس در بغداد به معنای نابودی و تضعیف بی‌نهایت جنبش غیرمتعهدها و تضعیف نقش جنبش در سراسر جهان در درازمدت است.»

میرحسین موسوی درباره شرکت ایران در کنفرانس وزرای خارجه جنبش عدم تعهد نیز گفت: «اگر ایران شروطش که همان تشکیل کنفرانس در کشوری به جز عراق است، مورد قبول واقع شود، در کنفرانس شرکت کرده و بر همان اصول و مواضع قبلی حاضر خواهد شد.»^(۱۴)

۱۰۴

دکتر ولایتی امروز پس از بازگشت از نیجر با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار کرد و ضمن ارائه گزارشی از کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی در نیجر خبر پناهنده شدن یک جاسوس روسی - که در ایران فعالیت داشت - به نام "ولادیمیر کوزیچکین" به سرویس اطلاعاتی انگلستان را داد. این فرد اطلاعات قابل توجهی را در ارتباط با جاسوسان اتحاد جماهیر شوروی در ایران ارائه کرده است که سرویس اطلاعاتی انگلستان آن را در اختیار کشور پاکستان قرار داده است. آقای هاشمی رفسنجانی

در کتاب خاطرات خود در این روز آورده است: «دکتر ولایتی هم آمد و گزارش کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی در نیجر را داد و راضی بود. خبری از وزیر خارجه پاکستان درخصوص جاسوس فراری شوروی که به انگلستان پناهنده شده داد. به همین جهت با رئیس جمهوری که به مشهد رفته‌اند تماس گرفتم.»^(۱۵)

۱۰۵

در پی دیدار دو روز پیش سفیر ایران در کره شمالی با معاون رئیس جمهوری این کشور، امروز سفیر جمهوری دموکراتیک خلق کره (کره شمالی) در ایران، با حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه، ملاقات کرد و درباره مسائل مورد علاقه دو کشور از جمله لزوم تقویت جنبش عدم تعهد مذاکره کردند. سفیر کره در این دیدار با تأیید مواضع جمهوری اسلامی ایران درباره اجلاس سران عدم تعهد، اعلام کرد که کشورش با برگزاری گردهمایی فوق العاده وزیران خارجه غیرمتعهدها در بغداد، مخالف است.^(۱۶)

۱۰۶

نشریه بررسی‌های اقتصادی خاورمیانه "میدل ایست اکونومیک سروی"، صادرات نفت ایران را پس از حملات عراق به تأسیسات نفت ایران در خلیج فارس بررسی کرده و از کاهش صادرات نفت ایران خبر داده است. این نشریه می‌نویسد: به دنبال حملات هواپیماهای عراقی به تأسیسات نفتی جزیره ایرانی خارک، صادرات نفت ایران از حداکثر دو میلیون بشکه در روز طی ماه ژوئیه (تیر - مرداد) به حدود نهصد هزار بشکه در روز کاهش یافته است.

این نشریه درباره دلیل کاهش صادرات نفت ایران نوشت: هرچند خسارات وارده به تأسیسات نفتی جزیره خارک توسط هواپیماهای عراقی، نسبتاً جزئی بوده است، اما عدم اطمینان ناشی از هشدارهای مکرر عراق مبنی بر حمله به کشتی‌های عازم این جزیره، بسیاری از تانکرها را ترسانیده و نرخ بیمه و حمل و نقل را شدیداً افزایش داده است در حال حاضر هزینه کل حمل و نقل و بیمه نفت خام ایران به رقمی در حدود ۳/۲۵ تا ۳/۶۵ دلار برای هر بشکه می‌رسد، درحالی‌که این هزینه برای نفت خام سایر کشورهای خلیج فارس در حدود ۸۰ سنت برای هر بشکه است.^(۱۷)

۱۰۷

محل برگزاری کنفرانس فوق العاده وزیران خارجه کشورهای عضو غیرمتعهدها - که عراق اصرار به برگزاری آن در بغداد دارد - همچنان نامشخص است. با اینکه تاکنون درباره نشست فوق العاده وزیران خارجه کشورهای غیرمتعهد، مطالبی منتشر نشده است، اما به نظر

* ایشان در همین رابطه خبر اعزام دو نفر را به پاکستان دادند که در خاطرات روز ۱۳۶۱/۶/۹ درج شده است. خبر دیگری در این زمینه در روزشمار ۱۳۶۱/۷/۲۳ (در همین کتاب) درج شده است.

می‌رسد سفر وزیر خارجه کوبا به بغداد و گفت‌وگوی وی با مقامات عراقی، به خصوص صدام حسین، تا حدودی این ابهام را برطرف کرده باشد. به گزارش تانیوگ خبرگزاری رسمی یوگسلاوی، به‌رغم اصرار فراوان عراق برای برگزاری اجلاس سران عدم تعهد در بغداد، فیدل کاسترو رئیس کنفرانس جنبش عدم تعهد، درصدد است تا کنفرانس سران جنبش در هاوانا پایتخت کوبا، برگزار شود. این در حالی است که دولت هند نیز آمادگی خود را برای میزبانی اجلاس سران غیرمتعهدها اعلام کرده است.^(۱۸)

خبرگزاری رویتر نیز که پیگیر این موضوع است، از روشن شدن احتمالی این موضوع در ۲۴ ساعت آینده خبر داد. به گزارش این خبرگزاری از بغداد، درحالی‌که فقط چهار روز تا تاریخ برگزاری کنفرانس وزیران خارجه جنبش عدم تعهد - که قرار است در بغداد گشایش یابد - باقی مانده است، مقامات عراقی امروز نتوانستند تأیید کنند که این کنفرانس در کجا تشکیل خواهد شد. این مقامات اعلام کردند که انتظار می‌رود ظرف ۲۴ ساعت آینده، درباره این کنفرانس دو روزه - که قرار بود به منظور آماده شدن برای اجلاس سران جنبش، از روز پنج‌شنبه آغاز به کار کند - بیانه‌ای منتشر شود.

عراق موافقت کرده که به دلیل جنگ با ایران، اجلاس سران از بغداد به محل جدیدی انتقال یابد، اما خواستار تشکیل کنفرانس وزیران خارجه، مطابق برنامه قبلی است. مالمیرکا وزیر خارجه کوبا - که کشورش ریاست کنونی جنبش عدم تعهد را به عهده دارد - پس از تسلیم پیام فیدل کاسترو رهبر کوبا به صدام حسین، صبح امروز بغداد را ترک کرد. محتوای این پیام فاش نشده است.

کوبا پیشنهاد کرده است که جلسه وزیران خارجه، به‌منظور تصمیم‌گیری برای محل برگزاری اجلاس سران در هاوانا تشکیل شود. هند نیز اعلام کرده است در صورتی‌که از این کشور خواسته شود، آماده میزبانی اجلاس سران عدم تعهد است.^(۱۹)

۱۰۸

روزنامه انگلیسی زبان بغداد آبرور چاپ بغداد، همکاری ایران، سوریه و لیبی را تهدیدی علیه جهان عرب خواند. به گزارش رویتر از بغداد، این روزنامه، در سرمقاله خود نوشت: ادامه جنگ علیه عراق سبب آن شده است که این رژیم‌ها همچنان در قدرت باقی بمانند، هرچند این امر موقتی باشد.

خبرگزاری رویتر با اشاره به اینکه عراق همیشه لیبی و سوریه را به ارسال کمک‌های نظامی و تسلیحاتی به ایران متهم کرده است، از قول این روزنامه می‌نویسد: کمک‌های ارسالی سوریه و لیبی به ایران، باعث ایجاد شکافی جدی در جهان عرب شده است. بغداد آبرور همچنین اعلام کرد: حمله ایران علیه عراق در ماه گذشته متوقف شده و خسارات فراوانی به تجهیزات و نیروهای ایران وارد آمده است. در ادامه این گزارش، رویتر می‌افزاید:

طه یاسین رمضان معاون اول نخست‌وزیر عراق، دیروز گفت که جنگ با ایران از چهره کشورهای همچون سوریه و لیبی که با کمک‌هایشان به ایران، به جهان عرب خیانت می‌کنند، پرده برمی‌دارد.^(۲۰)

۱۰۹

نشست وزیران خارجه کشورهای عضو اتحادیه عرب در مراکش برای بررسی صورت‌جلسات کنفرانس سران اتحادیه عرب - که قرار است در فاس مراکش برگزار شود - امروز در شهر محمدیه مراکش آغاز شد. رادیو بی.بی.سی با اعلام اینکه این اولین جلسه مقامات ارشد کشورهای عرب بعد از حمله اسرائیل به لبنان است، به اختلافات سران کشورهای عرب اشاره و طرح‌هایی را که قرار است در فاس مطرح شود، بیان کرد. به گزارش بی‌بی‌سی از موضوعات مطرح در این جلسه طرح عربستان سعودی برای صلح خاورمیانه است که ۱۰ ماه قبل باعث تعطیلی کنفرانس سران در مراکش گردید. دولت تونس نیز طرحی را بر اساس پیشنهاد سال ۱۹۴۷ سازمان ملل (دو دولت جداگانه عربی و یهودی در فلسطین) تهیه کرده است که در اجلاس به بحث گذارده می‌شود. به گفته بی.بی.سی هر دو طرح مستلزم قانونی شناختن دولت اسرائیل است. پیشنهاد سودان درباره پذیرش مجدد مصر به عضویت جامعه عرب و نیز رسیدگی به راه‌های خاتمه جنگ ایران و عراق از جمله موضوعات دیگری است که در این جلسه در خصوص آنها مذاکره خواهد شد.^(۲۱)

۱۱۰

روحیه عالی اسرای ایرانی در عراق، محدودیت امنیتی عراق برای خبرنگاران، تدابیر عراق برای حفظ امنیت کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد و تأثیر کاهش صدور نفت بر اوضاع اقتصادی آن کشور، محور گزارشی است که روزنامه جمهوری اسلامی آن را به نقل از یک خبرنگار ترکیه چاپ کرده است:

عراقی‌ها ما را به بصره بردند. در این شهر مرزی عراق افراد وابسته به حکومت اسلحه حمل می‌کنند، نقاط مهم شهر سنگربندی شده و سربازان در این مکان‌ها به نگهبانی مشغول‌اند. مسئولان عراقی ما را در بصره به دیدار یک اردوگاه اسرای ایرانی بردند؛ به محض ورود به این اردوگاه، با فریادهای "الله‌اکبر خمینی رهبر" اسرای ایرانی که نشان‌دهنده روحیه عالی و بسیار بالای آنان بود، مواجه شدیم. این خبرنگار افزوده است: پس از بازگشت از بصره، به مدت سه روز به دستور نیروهای امنیتی عراق از مخابره اخبار خود محروم شدیم، تا اینکه، زیر نظر آنان چند خبر کوتاه را مخابره کردیم.

خبرنگار ترک، درباره مشاهداتش از تلاش دولت عراق برای برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها در عراق، نوشته است: برگزاری کنفرانس سران جنیش عدم تعهد برای دولت عراق بسیار مهم و با ارزش است، به همین دلیل عراقی‌ها شب و روز در تدارک برگزاری این

کنفرانس هستند. آنان حتی برای آماده‌سازی محل برگزاری این کنفرانس، از سایر کارهای عمرانی نیز چشم پوشیده‌اند. دولت عراق برای مقابله با خطرات و همچنین حملات هوایی، در تمام بغداد خصوصاً در اطراف ساختمان‌های محل برگزاری کنفرانس سران غیرمتعهد، تیربار و سلاح‌های ضد هوایی نصب کرده است و تمام مناطق حوالی مکان کنفرانس مملو از سلاح‌های گوناگون است.

این خبرنگار سپس وضعیت اقتصادی عراق را به اختصار بیان کرده است: در حال حاضر به دلیل توجه عراق به پروژه‌های مربوط به کنفرانس غیر متعهد‌ها هیچ گونه سرمایه‌گذاری در سایر موضوعات صورت نمی‌گیرد، چون صادرات نفت این کشور دچار آشفتگی شده و عراق حدود ۲۵ میلیارد دلار به عربستان سعودی و کویت بدهکار است. مرزهای این کشور در حال حاضر مسدود است و تنها راه ارتباطی عراق با جهان غرب، از طریق مرز زمینی ترکیه می‌باشد که روزانه حدود هزار کامیون از آن عبور می‌کند.^(۲۲)

خبرگزاری فرانسه نیز به نقل از خبرنگارانی که از بصره دیدن کرده‌اند، مطالبی را اعلام کرد که نشان‌دهنده توجه بیشتر حکومت عراق به حفاظت از شهر بصره است. به گزارش خبرگزاری فرانسه، خبرنگارانی که روز پنجشنبه از شهر بصره بازدید کردند گزارش دادند که تغییرات مشهودی در سیستم دفاعی عراق، به معنای دست کشیدن از اتکا به توانایی آتش ضد هوایی و تمایل به دفاع بهتر زمینی به چشم می‌خورد و این امر به نظر کارشناسان نظامی بیان‌کننده دو نگرانی بزرگ عراقی‌هاست، نگرانی نخست، حراست و حفاظت از ساختمان‌های عمومی و مراکز اقتصادی است که روزانه هدف آتش مداوم توپخانه ایران قرار می‌گیرند و خسارات و تلفاتی به بار می‌آید. نگرانی دوم، دفاع از تهاجم رزمندگان مسلمان ایرانی به شهرهای عراق، به‌ویژه بصره است که در ۳۵ کیلومتری مرز قرار دارد.^(۲۳)

۱۱۱

امروز ۳۹ دستگاه خودرو حامل تجهیزات نظامی از عربستان سعودی به عراق وارد و در پادگان "التاجی" بغداد تخلیه شدند.^(۲۴)

یک کشتی روسی حامل تجهیزات نظامی نیز که از روز گذشته در بندر شعبیه کویت لنگر انداخته است، محموله خود را در این بندر تخلیه کرد.^(۲۵)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۱/۶/۷

- ۱- سند شماره ۷۲۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷، به ستاد مرکزی طرح و برنامه سپاه، ۱۳۶۱/۶/۷.
- ۲- سند شماره ۱۶۸۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای، از قرارگاه کربلا (رکن ۲)، شماره ۵۹۰، ۱۳۶۱/۶/۱۲، ص ۳؛ و- سند شماره ۱۶۸۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی، قرارگاه فتح (رکن ۲)، شماره ۱۶۲، ۱۳۶۱/۶/۱۰، ص ۱.
- ۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۸، ص ۲، آبادان، خبرنگار جمهوری اسلامی؛ و- سند شماره ۰۱۶۸۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی کربلا، شماره ۵۸۵، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۱.
- ۴- سند شماره ۱۲۱۰۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، شماره ۲۴، ۱۳۶۱/۶/۱۵، ص ۵؛ و- سند شماره ۰۷۲۰۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۱۳۶۱/۶/۸؛ و- سند شماره ۱۰۵۵۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، شماره ۳۴، ۱۳۶۱/۶/۱۵، ص ۵.
- ۵- سند شماره ۷۲۰۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۶/۸.
- ۶- سند شماره ۷۲۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷، به طرح و برنامه ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۶/۹.
- ۷- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۴، ۱۳۶۱/۶/۲۲، ص ۱۶.
- ۸- روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۱۱، ص ۱۹.
- ۹- سند شماره ۷۲۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا، به ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۶/۸.
- ۱۰- سند شماره ۷۲۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷، به طرح و برنامه ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۶/۹.
- ۱۱- موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶ چاپ اول: پائیز ۱۳۷۸، ص ۴۴۲ - ۴۵۲.
- ۱۲- روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۸، ص ۱۴.
- ۱۳- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۶/۸، ص ۳.
- ۱۴- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۳.
- ۱۵- پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۶.
- ۱۶- مأخذ ۱۵، ص ۱۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۱۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۶۳، ۱۳۶۱/۶/۸، ص ۲، روبر، ۱۳۶۱/۶/۷.
- ۱۸- روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۲۰.
- ۱۹- مأخذ ۱۷، ص ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۷.
- ۲۰- همان، ص ۱۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۷.
- ۲۱- همان، ص ۱۹، رادیو بی.بی.سی، ۱۳۶۱/۶/۷.
- ۲۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۷.
- ۲۳- مأخذ ۱۷، ص ۳، خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۱/۶/۷.
- ۲۴- سند شماره ۱۶۸۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۶۶، ۱۳۶۱/۶/۱۱، ص ۱۲.
- ۲۵- سند شماره ۱۴۱۶۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی، شماره ۶۷۶، ۱۳۶۱/۶/۲۰، ص ۲.